

DZIEN BYDGOSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy **8 str.**

Redakcja przyjmuje codziennie od godz. 10-12 w poł.
Rekopisów Redakcja nie wraca

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza

Redakcja i Administracja: Mostowa 6, Tel. 22-18

Konto czekowe P. K. O. Nr. 205.102

Tel. Redakcji dzienny 22-18
nocny 16-80

Cena numeru w Bydgoszczy i na prowincji **gr 20**

Rok IV.

Bydgoszcz, piątek 21 lipca 1933

Nr. 164

Reforma rolna na Pomorzu przed trybunałem sprawiedliwości międzynarodowej w Hadze

Haga, 20. 7. (Pat). Wczora rano odbyła się przed trybunałem haskim rozprawa, dotycząca prowizorycznych środków zawieszających, których domaga się rząd niemiecki w sprawie rzekomo krzywdzącego mniejszość niemiecką wykonania ustawy o reformie rolnej w Polsce.

Ekspertyza prof. Bruns, rzecznika rządu niemieckiego, dotyczyła raczej meritum sprawy, aniżeli potrzeby zastosowania żądanych przez rząd niemiecki środków zawieszających. Konkludując prof. Bruns zażądał zawieszenia ustawy o reformie rolnej w Polsce, aż do czasu rozstrzygnięcia sporu.

Agent rządu polskiego Sobolewski, w krótkim przemówieniu zwrócił uwagę na niedopuszczalność tego rodzaju środków w sporze, w którym rząd niemiecki nie może

występować w obronie jakichkolwiek swoich własnych praw, gdyż chodzi tu o obywateli polskich. Niezależnie od tego, mówca wyjaśnił brak warunków uzasadniających zarządzenia środków zawieszających ustawę o reformie rolnej w Polsce, podnosząc w końcu, że zarządzenie takie, jakiego domaga się rząd niemiecki wstrzymałoby normalne funkcjonowanie i stosowanie u-

staw regulujących życie ekonomiczne i społeczne państwa, co byłoby równoznaczne z naruszeniem suwerennych praw Polski.

Po wywodach Sobolewskiego agent niemiecki zgłosił życzenie ponownego zabrania głosu.

Trybunał zastrzegł sobie decyzję co do możliwości ponownego dopuszczenia do głosu Bruns.

Eksperci Ligi Narodów przybyli do Warszawy

(o) Warszawa, 20. 7. (Tel. wł.). Wczora przybyła do Warszawy komisja ekspertów Ligi Narodów w związku z toczącymi się rokowaniami polsko-gdańskimi w sprawie umowy warszawskiej.

Jak wiadomo, przedmiotem rokowań są sprawy kontyngentowe, organizacji służby

celnej, nadawania obywatelstwa gdańskiego i poczty polskiej.

Komisja składa się z następujących ekspertów: Carra (Anglik), Subbotice (Jugosłowianin) i Calmesa (Luksemburczyk).

Komisja zabawi w Warszawie 3 dni.

30 milionów złotych na kredyty pod zastaw zboża

(o) Warszawa, 20. 7. (Tel. wł.). Bank Polski przystąpił do uruchomienia kredytów pod rejestrowy zastaw zboża

Kredyt ten w wysokości 30 milionów zł oprocentowany będzie na 7 i 4 proc. plus koszty szacunku, tak, że całkowicie kosztować będzie 8 procent. Pożyczki uzyskane z tego kredytu będą mogły być spłacone w 6 ratach, poczynając od 1 stycznia 1934 r. Pierwsze cztery raty wyrosić mają

po 15 procent sumy pożyczonej, dwie ostatnie po 20 procent.

Rozprowadzeniem kredytu zajmą się dla mniejszej własności rolnej Państwowy Bank Rolny i Bank Zw. Spółek Zarobkowych, dla większych własności Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Kwilecki, Piotcki i S-ka, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Wileński Prywatny Bank Handlowy i Centrala Rolników.

Za polskie żelazo, ryż i cukier rosyjskie futra, ryby i kawior

(o) Warszawa 20 7 (PAT). Dobiegają końca rokowania polsko-sowieckie o wzajemne zwiększenie transakcyj handlowych. Poważnemu zwiększeniu uległy zamówienia sowieckie w hutach górnośląskich, gdzie Sowiety znów zamawiają 150 tysięcy ton żelaza, szyn i stali, za cenę 30 milionów zł. Równocześnie Sowiety mają zamiar zakupić większe partje ryżu i cukru. Ani gdyńska Łuszczarnia ryżu, ani

kartel cukrowniczy nie zdecydowały się jeszcze na zawarcie transakcji, warunki kredytowe bowiem są dość uciążliwe. 17 miesięczny kredyt wekslowy, akcepty opiewają na złote. Z chwilą ukończenia pertraktacji, władze sowieckie handlowe otrzymują zwiększenie kontyngentu przywozowego do Polski na futra, ryby i kawior.

Smętna sytuacja międzynarodowa Niemiec

w oświetleniu prasy angielskiej

Londyn, 20. 7. (Pat). „Daily Herald” omawiając sytuację dyplomatyczną Rzeszy, stwierdza, że Niemcy są obecnie kompletnie izolowane i że cała Europa jest w stosunku do nich usposobiona wrogo.

Wypadki ostatnich dni bardzo zaniepokoiły berliński Auswaertiges Amt. Stosunki pomiędzy Rzymem a Paryżem stały się po raz pierwszy od czasu wojny serdeczne. Na całym kontynencie europejskim Niemcy mają tylko jednego przyjaciela, Węgry, ale i one są wątpliwe ze względu na wpływy włoskie.

„Daily Herald” stwierdza, że Hitler i jego zwolennicy popełnili dwa kardynalne błędy: 1) traktując Francję i Polskę jako

wrogów, powinni byli za wszelką cenę utrzymać dobre stosunki z Rosją sowiecką, a tymczasem sami zepsuli porozumienie, istniejące od czasów Rapallo; 2) w okresie, gdy stosunki pomiędzy Niemcami a Sowiecami znacznie się poprawiły, Niemcy popełnili nietakt, przyjmując otwarcie plan Rosenberga co do opanowania i skolonizowania znacznych obszarów Rosji i wschodniej Europy. Memorjał Hugaerberga, w którym ten szalony plan wysunięty został oficjalnie jako cel niemieckiej polityki, był kropką nad i. W parę tygodni po tem nastąpiło podpisanie nowych paktów o nieagresji, na podstawie których powstały nowe grupy dyplomatyczne, których celem

Nie funt, nie dolar — a złoty!

(o) Warszawa, 20. 7. (Tel. wł.). Z Zurychu donoszą, że znana szwajcarska firma elektrotechniczna Brown-Boveri udzieliła Turcji znacznego kredytu towarowego w złotych polskich. Na żądanie firmy zobowiązania tureckie oświecać będą również na złote polskie.

Transakcja ta świadczy dobitnie o zaufaniu, jakim się cieszy nasz złoty na międzynarodowym rynku walutowym.

Urlop p. Premiera

(o) Warszawa, 20. 7. (Tel. wł.). Prezes Rady Ministrów J. Jędrzejewicz wyjeżdża z Warszawy jutro na kilkotygodniowy urlop wypoczynkowy.

Policja hitlerowska... w Paryżu

Paryż 20 7 (PAT). „Le Rempart” zwraca uwagę na zwiększenie się ostatnio liczby urzędników ambasady niemieckiej w Paryżu. Ilość nowoprzyjętych pracowników dyplomatycznych przedstawicielstwa Rzeszy w Paryżu wynosi obecnie 40 osób. Jak twierdzi dziennik — urzędnicy ci należą do tajnej policji politycznej organizacji hitlerowskiej. Do Paryża wydelegowano ich aby śledzili działalność emigrantów niemieckich.

Represje antisocjalistyczne w Gdańsku

Po przesłuchaniu przez sędziego śledczego aresztowany został wczora przywódca stronnictwa socjalistycznego poseł Brill pod zarzutem współdziałania w sprawie utrudniania przekazywania majątku wolnych związków zawodowych, co nastąpiło na podstawie uchwał zarządu tych związków. Jak wiadomo Volkstag uchwalił niedawno wydanie posła Brilla władzom sądowym.

Policja w Tigenhoffie na terenie Wolnego Miasta aresztowała 8 robotników pod zarzutem napadów na bojówkarzy hitlerowskich.

Goście węgierscy na uroczystościach ku czci Batorego

Budapeszt 20 7 (PAT) Na uroczystości ku czci Batorego udają się w sierpniu do Polski minister rolnictwa Kallay jako przedstawiciel rządu oraz prymas węgierski Seredi.

Sesja Ligi Narodów — 22 września

Genewa, 20. 7. (PAT). Wobec wypowiedzenia przez członków Ligi za odroczeniem zgromadzenia sekretarz generalny zwołał je ostatecznie na dzień 25 września, zaś sesję Rady Ligi na 22 września.

Dziś zostanie podpisany Konkordat Rzeszy z Watykanem

Berlin, 20. 7. (PAT). Wicekanclerz Papen odleciał wczora samolotem do Rzymu, dokąd przybył w godzinach popołudniowych.

Według doniesień prasy podpisanie konkordatu między Rzeszą a Stolicą Apostolską nastąpi w dniu dzisiejszym.

Po podpisaniu konkordatu wicekanclerz powróci do Berlina.

Berlin, 20. 7. (PAT). W ministerstwie spraw wewnętrznych Rzeszy odbyła się konferencja między dyrektorem ministerjalnym Buttmanem i przedstawicielem episkopatu katolickiego w Niemczech dla ustalenia listy związków katolickich, które zostaną wyjęte z pod ogólnego zakazu.

Z Berlina do Pragi udał się Henderson

Berlin, 20. 7. (Pat). Prezydent konferencji rozbrojeniowej Henderson wyjechał dziś przed południem z Berlina do Pragi.

Praga, 20. 7. (Pat). Przybyły z Berlina Henderson powitany był na dworcu przez Benesa, z którym ma odbyć konferencje w kwestjach rozbrojenia, poruszanych w jego ostatnich rozmowach w Paryżu, Rzymie i Berlinie. Henderson opuści Pragę we czwartek, udając się do Monachium.

Dolfus wzmacnia swój gabinet

Wiedeń 20 7 (PAT). Nominacja dr. Endera na ministra reformy konstytucji oznacza, — jak stwierdzają zgodnie dzienniki — wzmacnianie gabinetu dr. Dolfusa. Dr. Ender jeden z wybitnych polityków chrześcijańsko-społecznych cieszy się sympatją nie tylko w swoim własnym stronnictwie, lecz także w kołach opozycyjnych. Dr. Ender pozostanie nadal naczelnikiem Przedarulanji.

Samorząd terytorjalny na nowych drogach

Dzień 13 lipca b. r., odkąd obowiązuje nowa ustawa o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego, stanowi szczególnie doniosłą datę nie tylko w życiu polskiego samorządu, lecz również i w całokształcie polskiego życia publicznego. Nowa ustawa bowiem w zdecydowany sposób zmierza do zreformowania tego życia, jednocząc idee i pracę państwa i samorządu. Samorząd nie będzie już czemś odrębnym, nie będzie jakimś w sobie i dla siebie zamkniętym kółkiem, lecz stanie się jednym z kółek w mechanizmie myśli i organizacji państwowej.

Pozostawanie przez zgórą sto lat pod trzema różnymi zaborami, z natury rzeczy sprawiło, że zapatrywania polskie u rabiwały się według takich przyczyn, jakie w danej epoce i danym państwie najsilniej się przejawiały. Gdy więc samorząd przez tak długi okres czasu stanowił dla nas z jednej strony środek do walki z obcym państwem, a z drugiej strony środek walki różnych narodowości między sobą, przyzwyczajaliśmy się przeciwstawiać samorząd państwu. To przyzwyczajenie, utrwalane też o „przyrodzonym prawie do samorządu”, spaczyło polskie zapatrywanie na charakter i cel samorządu, oraz na rolę, jaką winien on odgrywać w stosunku do państwa i jego urządzeń. Na usprawiedliwienie takiego stanu rzeczy, o ile idzie o czasy pierwszych lat naszej państwowości, należy zaznaczyć, iż dotychczasowe polskie ustawodawstwo samorządowe nie przyczyniło się do prostowania tych błędnych i szkodliwych zapatrywań.

Administracja samorządowa w istocie swojej spełnia przecież część zadań administracji publicznej. Z tego względu administracja samorządowa musi pozostawać w zupełnej harmonii i łączności z administracją rządową i z nią ściśle współdziałać. W ten jedynie sposób obie kategorie administracji, rządowa i samorządowa, będą się wzajemnie uzupełniać, co w następstwie sprawi, że administracja publiczna będzie mogła celowo i skutecznie spełniać ciężące na niej zadania.

Podobnie ma się rzecz z gospodarką samorządową. Stanowi ona tylko część gospodarstwa publicznego i społecznego. Aczkolwiek związki samorządowe (powiat, miasto, gmina wiejska) nastawione są przede wszystkim na interesy miejscowe, to jednak niepodobna ich traktować w oderwaniu od planu i zamierzeń gospodarki ogólnopolskiej, od sytuacji finansowej państwa oraz od ogólnych warunków gospodarczych. Z tych względów działalność gospodarcza samorządu musi być ściśle skoordynowana z działalnością gospodarstwa państwa, a nawet konieczne jest podporządkowanie się pod niektórymi względami gospodarki samorządowej ogólnopolskiej polityce gospodarczej i społecznej.

Nowa ustawa zmierza w kierunku uzdolnienia samorządu do spełniania jego ważnej roli zarówno pod względem administracyjnym jak i gospodarczym, nie naruszając zupełnie jego dotychczasowej samodzielności i niezależności. Poza to, mimo ciężkich warunków finansowych, w jakich samorząd chwilowo się znajduje, będzie on mógł być czynnikiem pozytywnym i aktywnym, oraz będzie mógł racjonalizować swą administrację i gospodarkę. Sprawia to — spodziewać się należy — nowe formy ustrojowe oraz instytucje zawodowych członków zarządów miast i gmin wiejskich, oraz ukwalifikowanego aparatu administracyjnego w

gminach wiejskich, gdzie do tej pory takich instytucyj nie było.

Dzięki tym instytucjom, administracja i gospodarka samorządowa wejdzie na właściwe tory, spełni w celowy i oszczędny sposób zadania, ciężące na związkach samorządowych, dostosowując te zadania do obecnej siły płatniczej społeczeństwa.

Domaga się ono słusznie, ażeby — mimo koniecznych redukcji budżetowych — samorząd nie zatracił swej aktywności i wpływu na życie publiczne.

Postulatowi temu można i należy uczynić zadość.

Młodzież Batoiego i Sobieskiego Płomienny apel młodych Węgrów

„Szczęsny i radosny jest dla Polski rok 1933, rok, w którym Polska może światu dawne swoje wielkie chwile i swoje dla cywilizacji naszej zasługi przypomnieć: 400-lecie urodzin króla Stefana Batoiego i 250-lecie Odsieczy Wiedeńskiej.”

Oto pierwsze słowa odezwy, wydanej przez młodzież węgierską do młodzieży polskiej, silnie podkreślającej, że obydwie rocznice wiążą patriotyczne uczucia obu narodów.

Przecież — stwierdza młodzież węgierska — wielki król Polski, Stefan Batory, to krew krwi naszej, władca Siedmiogrodu. Tego króla świetne na Moskwitczanach zwycięstwa na sto lat osłoniły granicę Polski. Połock, Wielkie Łuki, Psków, leż nasuwają refleksyj! Szum skrzydeł husarii polskiej i miarowy odgłos piechoty węgierskiej jednemu celowi służące — to symbol niejako naszej wspólności interesów i na innych polach zaznaczyła się działalność króla: że wymienimy tylko chęć utworzenia morskiej potęgi Polski. Lecz nieubłagana śmierć przedwcześnie nam go zabrała.

Wrzesień 1683, to data zwycięstwa Jana Sobieskiego. Gwiazda króla zabłysła jasno na zachmurzonym tureckim niebie-

pieczeństwie horyzoncie Europy, budząc podziw i wdzięczność całego cywilizowanego świata. Król Sobieski bowiem nie walczył o sławę dla siebie ani nawet o ocalenie cesarza czy Wiednia, ale walczył w obronie kultury zachodniej i chrześcijaństwa, szedł jako rycerz Chrystusowy, przez Papieża Innocentego mianowany, szedł i zwyciężył: *veni, vidi, Deus vicit...* Uwolnił Gyor, Kemarom, Esztergom i Szecseny Zwycięstwem wiedeńskim i kampanją węgierską zapoczątkował oswobodzenie węgier. Taką jest druga rocznica, którą obchodzi Polska w tym roku — rocznica, którą powinna czcić cała Europa i chrześcijaństwo.”

Tak przemawia młode powojenne pokolenie Węgier. Słowa te owiewa młodzieńczy entuzjazm. Zaprasza nas jednocześnie młodzież węgierska na dwie uroczystości, chcąc gościć jak najwięcej Polaków, gdy uczci wyswobodzenie swoje przez wielkiego bojownika i króla Polski. W sierpniu odbędzie się na Węgrzech wszechświatowy zlot harcerski. Węgierski związek harcerzy w porozumieniu ze Stowarzyszeniem Polsko - Węgierskiem postanowił dać możność harcerzom całego świata uczczenia Jana Sobieskiego. Uroczystość odbędzie się 12 sierpnia w Ostrzyhomiu, mie-

Udelikatnia naskórek

3235

Mydło Bebe Szofmana

Po tragedji litewskiej

Na polecenie poselstwa litewskiego w Berlinie ciała poległych lotników litewskich przewiezione zostaną z Myślborza do Szczecina, skąd nastąpić ma przewiezienie ich samolotem do Kowra. Przed odlotem odbędzie się na lotnisku uroczystość żałobna ku czci poległych z udziałem przedstawicieli miejscowych władz niemieckich.

Miasta w Funduszu Pracy Zakres robót finansowanych przez F. P.

Do Funduszu Pracy zgłosiło się przeszło 100 miast. Znaczna ich część uruchomi przy pomocy Funduszu roboty jeszcze w bieżącym sezonie budowlanym.

W dyrekcji Funduszu odbyła się specjalna narada z udziałem przedstawicieli departamentu samorządu i Związku Miast, celem ustalenia, jakie z pośród miast, które zgłosiły się do Funduszu Pracy mogą liczyć na finansowanie ich robót w roku 1933-35.

W wyniku tej narady wnioski: około 35 mniejszych miast uznano za nieaktualne. Do pierwszej kolejności zaliczono 67 miast. Do drugiej kolejności zaliczono 12 miast, to znaczy, że miasta te mają już stosunkowo mniejsze widoki na finansowanie ich robót przez Fundusz Pracy w przyszłym sezonie. Wykaz miast, zaliczonych do pierwszej kolejności, może być jeszcze uzupełniony, o ile zgłoszą się do Funduszu Pracy inne miasta i przedstawiają odpowiednio opracowane projekty robót, interesujących szcze-

gólnie Fundusz Pracy, jak np. roboty wodociągowo-kanalizacyjne.

Śród robót zasadniczo zakwalifikowanych do wykonania przez Fundusz Pracy, większość stanowią roboty wodociągowo-kanalizacyjne, a poza tem wykańczanie budynków szkolnych, wykańczanie rzeźni, małe roboty elektryfikacyjne itd.

W związku z powyższem Związek Miast Polskich zaproponował zainteresowanym miastom nadesłanie w ciągu sierpnia r. b. uzupełniających materiałów, a przede wszystkim szczegółowych projektów i kosztorysów, planów sfinansowania i rentowności. Wnioski te będą rozpatrywane poczynając od końca sierpnia r. b. przez komisję techniczno-ekonomiczną Z. M. P. z udziałem przedstawicieli zainteresowanych władz i przedstawicieli zainteresowanych miast.

Do 1 grudnia r. b. opinje wspomnianej komisji o wnioskach miast mają być przedstawione Funduszowi Pracy.

22 miliony na akcję interwencyjną w rolnictwie

W najbliższych dniach zostaną opracowane nowe rozporządzenia, wprowadzające w życie powziętą na ostatnim posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów uchwałę w sprawie pokrycia kosztów akcji interwencyjnej dla podniesienia cen artykułów rolnych, przekraczających sumy, pochodzące ze zwrotu ceł.

Wpływy na cele pokrycia deficytu tej akcji przewidziane są w wysokości ogólnej około dwudziestu dwu milionów złotych. Z sumy tej blisko dwanaście milionów ma wpłynąć przez opodatkowanie uboju zwierząt rzeźnych, które to opodatkowanie przewidziane jest w wysokości 1 zł 50 gr od sztuki nierogacizny, 50 gr. od cielęcia oraz 3 zł. od sztuki bydła rogatego. System pobierania tych opłat został pomysłany w taki sposób, aby obciążły one w jednakowym równomiernym stopniu zarówno producen-

tów jak i konsumentów.

Wpływ dalszych czterech milionów złotych na rzecz akcji interwencyjnej podniesienia cen artykułów rolnych, zostanie osiągnięty przez wprowadzenie 10 proc. dodatku do państwowego podatku gruntowego, który jednakże nie obejmie płatników, opłacających podatek gruntowy z degressją oraz podatku, przypadającego od gruntów położonych na terenie województw wschodnich.

Wreszcie pozostałe sześć milionów złotych na cele pokrycia deficytu akcji interwencyjnej ma wpłynąć przez wprowadzenie 10 proc. dodatku do państwowego podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego do zapłaty od obrotów osiąganych przez płatników I-V kategorii przemysłowej.

Wszystkie te świadczenia specjalne na

pokrycie deficytu akcji interwencyjnej w roku bieżącym, które będą wprowadzone w życie przez nowe rozporządzenia pozostają w ścisłym związku z założeniem, że akcja ta, jako leżąca w interesie zarówno rolnictwa jak i całego życia gospodarczego, winna być przynajmniej w części finansowana przez życie gospodarcze.

Należy zaznaczyć przytem, że opłaty te: świadczenia zostały skalkulowane w taki sposób, aby zbytnio nie obciążały zainteresowanych sfer gospodarczych, niemniej jednak aby mogły dać pożądany i skuteczny wynik, gdyż akcja w zakresie podniesienia cen artykułów rolniczych i hodowlanych jest w dziedzinie ogólnej polityki gospodarczej państwa jedną z najbardziej doniosłych jako przyczyniająca się do podniesienia do chodowości warsztatów rolnych.

Nowe runki zbitu dla polskiego węgla

Mimo, że wypierany przez konkurencję angielską wywóz naszego węgla na rynki skandynawskie i bałtyckie maleje, jednocześnie jednak, wysiłki przemysłu polskiego w kierunku zrekomensowania tego ubytku na innych rynkach, dają pomyślne rezultaty. Dotyczy to przede wszystkim rynków zachodnich, na które w czerwcu r. b. wywieźliśmy o 97 tys. ton węgla więcej aniżeli w maju oraz rynków południowych, na które wywieźliśmy o 47 tys. ton więcej.

